

Становище

**от проф. д.ик.н. Камен Миркович (УНСС), член на научно жури,
върху дисертацията за получаване на образователната и научна степен “доктор” на Ивайло Дончев Беев на тема “Смесена стопанска система: квази-пазарен сектор” по научната специалност 05.02.01**

Дисертацията за получаване на образователната и научна степен “доктор” по икономика на Ивайло Дончев Беев, докторант от катедра “Икономика” на Университета за национално и световно стопанство в София, е на тема “Смесена стопанска система: квази-пазарен сектор”. Актуалността на темата е свързана с необходимостта от теоретичното изясняване на преобразуващото влияние на публичния избор върху характера на стопанските отношения, а от практическа гледна точка – от изясняването на обхвата, структурата, метриката и ефективността на публичните разходи, както и въздействието им върху макроикономическата динамика. Предметът на авторовото изследване се свежда до три основни пункта: механизмът на съгласуване на индивидуалните интереси до равнище “общо благо”; отношенията на осъществяване на публичния избор, възникващи върху основата на нормативно въведени правила; ефективността на публичните разходи при тези правила.

Смятам, че авторът правилно е формулирал целта на своето изследване, а именно: да се обясни поведението на стопанските субекти при осъществяването на публичния избор, регулирано от нормативни правила, имитиращи пазарен механизъм, което да обхване в цялостен интерпретативен модел на смесеното стопанство. Той е успял да постигне своята цел на високо научно равнище, във връзка с което си е поставил и е изпълнил такива задачи като: да изведе критерий за секторизиране на стопанството; да конструира теоретичен трисекторен модел на смесеното стопанство с включен квази-пазарен сектор; да идентифицира квази-пазарния сектор в стопанската действителност, в т.ч. и като определи и оцени неговите фун-

кционални характеристики; да демонстрира интерпретативните възможности на създадения от него трисекторен модел.

В защитавания труд докторантът е възприел и е доказал възприетата от него изследователска теза (с основание я нарича хипотеза), че смесените стопански системи, за които са въведени нормативни превила за правене на публичен избор и в частност за правене на публични разходи, които имитират пазарен механизъм, са трисекторни, включващи пазарен, непазарен и квази-пазарен сектор. Квази-пазарният сектор обхваща всички форми на отношения между публично-правните и частно-правните стопански субекти, които възникват при осъществяването на публичния избор. За да постигне положителните си резултати, авторът е използвал правилно очертана от него методология, в т.ч. и като успешно е използвал адекватен на тематиката математически апарат. Разработката се отличава с логически издържана структура с три глави, съответно отнасящи се до: теоретичните основи на секторната систематика на стопанството, класификацията на моделите на стопанството; емпиричната класификация и функционалните характеристики на квази-пазарния сектор в България. Изложението е подкрепено с добре подбрани приложения.

Приемам като убедителни и действително съдържащи се в дисертационното изследване научни приноси, посочени от автора в неговата справка. Разбира се, рецензентите са тези, които ще направят по-подробен анализ на тези приноси, но бих искал тук да подчертая някои от тях. Такива са: критично е осмисляно делението на потребностите на низши и висши; въведени са правила в качеството им на нов подход за регулиране използването на публичните средства, като резултат от пораждаването на нов стопански феномен, какъвто е квази-пазарният сектор; специално за целта е разработена четирикритериална междусекторна стопанска матрица; обоснована е и е предложена нова методика за интерпретацията на квази-пазарния сектор; предложен е нов интерпретативен трисекторен модел на смесеното стопанство с включен квази-пазарен сектор; по същество е предложена нова класификация на държавните разходи на зависими и независими, което, от своя страна е предпоставка за направеното от автора

разграничение между публичните и бюджетните разходи (и в частност от държавните разходи). Като практически принос трябва да се оцени обособената от автора нова методика за определяне на относителния дял на разходите по Закона за обществените поръчки по отношение на държавните разходи.

Прочитът на дисертационния труд показва, че авторът много добре познава литературата и достиженията в обсъжданата научна област, както и критично да ги осмисли и приложи за потребностите на изследването. Той е открил произтичащите от основната цел въпроси, които да подложи на изследване. Показал е, че е в състояние да систематизира и критично да осмисли съществуващите по изследваната тема становища, към които има критична и аргументирана позиция. Осъществил е едно едно успешно и самостоятелно научно изследване, правилно е интерпретирал резултатите от него. Неслучайно се създава твърдото убеждение, че дисертация е изцяло лично дело на докторанта. Независимо от конкретните критични бележки, които могат да бъдат отправени, разглежданата разработка си остава едно добро попадение. Пожелавам на автора да продължи научните си изследвания в същото направление, тъй като със защитавания труд доказва, че може да бъде полезен за икономическата наука и практика.

Като имам предвид посочените по-горе научни приноси и други достойнства в предложени за защита дисертационен труд, с убеденост предлагам на Ивайло Дончев Беев да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” (по икономика) за неговата дисертация “Смесена стопанска система: квази-пазарен сектор”.

София, 2 август 2011 г.

(проф. д.ик.н. Камен Миркович)